

EuroHPC laiendamine tehisintellekti vallas ja ligipääsu parandamine iduettevõtetele COM(2024)29

Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 11.03.2024

KOKi esitamise tähtpäev 20.03.2024

VV esitamise tähtpäev 28.03.2024

Ettepaneku selgitus: Vastutav ministeerium: Haridus- ja Teadusministeerium;
Kaasvastutajad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,
Justiitsministeerium.

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152¹ lg 1 p 2);

Selgitus: Algatusel on mõju Eesti ettevõtetele, kes tegelevad tehisintellektilahenduste väljatöötamise ja kasutuselevõtuga ning kelle jaoks võiks paraneda ligipääs superarvutustehnoloogiale.

Sisukokkuvõte

Ettepaneku eesmärk on laiendada 2021. aastal loodud Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötuse (EuroHPC) ühissetevõtte reguleerimisala, et anda usaldusväärse tehisintellekti vallas tegutsevatele Euroopa idufirmadele võimalus kasutada liidu superandmetöötlusvõimsust oma mudelite treenimiseks. Liidu kõige võimsamad maailmaklassi superandmetöötlusseadmed asuvad EuroHPC ühissetevõtte üksustes. Tehakse ettepanek anda ühissetevõttele täiendav eesmärk tehisintellekti edendamiseks, võimaldades ühissetevõttel käitada tehisintellektivabrikuid, mis toetaksid Euroopas tehisintellektilahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu. Võetakse kasutusele ja käitatakse spetsiaalselt tehisintellekti jaoks mõeldud superarvuteid, mis paiknevad kas sealsamas, kus suured andmekeskused, või on nendega väga kiirete võrkude abil ühendatud, suurendatakse nende superarvutite jõudlust tehisintellektifunktsioonide korrapärase uuendamisega ja pakutakse spetsiaalseid tehisintellektisuunitlusega superandmetöötuse teenuseid.

Sellela võimaldatakse tehisintellektimudelite ja -süsteemide ulatuslikku treenimist ja väljatöötamist, näiteks tervishoiu ja hooldusteenuste, kliimamuutuste, robotika ning ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse vallas. EL ühine taristu ja olemasolevate vahendite ühiskasutus on kasulik Euroopa tehisintellektiringkondadele eriti neis liikmesriikides, kellel võib olla raskusi oma riiklike kõrgjõudlusega andmetöötlastaristute loomisega, kuid kes võivad siiski anda olulise panuse kõrgjõudlusega andmetöötlaste ühtsesse ja ühendatud suutlikkusse ELi tasandil.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelevalvelised või muud asutused)?
Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

Ettepanekuga lisatakse määruse kohaldamisalasse tehisintellektivabrikud. Sätestatakse spetsiaalselt tehisintellekti jaoks mõeldud superarvuti ja tehisintellektivabriku määratlus. Lisatakse EuroHPC superarvutite kategooriate hulka spetsiaalselt tehisintellekti jaoks mõeldud superarvutid ning esitatakse ühissetevõtte uus eesmärk: arendada välja ja käitada tehisintellektivabrikuid, et toetada konkurentsivõimelise ja novaatorliku tehisintellekti ökosüsteemi edasist arengut liidus. Määratletakse ühissetevõtte uus, tehisintellektile keskenduv tegevussuund. Lisatakse ka spetsiaalselt tehisintellekti jaoks mõeldud superarvutite soetamise ja omandiõiguse kohased sätted. Määratakse kindlaks, kuidas neid superarvuteid kasutatakse ja millised on tingimused neile juurdepääsuks. Antakse ka suuremat paindlikkust investeringute tegemiseks EuroHPC olemasolevate superarvutite ajakohastamisel. Algselt oli superarvutite ajakohastamisel prioriteediks uute superarvutite soetamine, kuid on selgunud, et see ei võimalda EuroHPC olemasolevaid superarvuteid optimaalselt ära kasutada ja seega maksimaalset investeringutasuvust. COVID-19 kriisi tõttu hilines EuroHPC superandmetöötlastaristu kasutuselevõtt kohati isegi kaks aastat, eriti johtuvalt mikroprotsessorite nappusest. Kuna EuroHPC superarvutite kasutamisega ei ole lõppenud, on olemasolevate EuroHPC superarvutite võimsuse ajakohastamine oluliselt kulutõhusam kui uute küllaldase andmetöötlastusvõimsusega superarvutite soetamine. Muudatus ei mõjuta ühissetevõttes osalevate liikmesriikide kohtustust järgida riigiabi põhimõtteid, mille kohased sätted on kehtivas määruses juba olemas ehk rahastamine peab olema kooskõlas riigiabi põhimõtetega.

Kaasamine

Kaasata kõik asjassepuutuvad partnerid ja huvigrupid.